

Linnea2-konsortion yleiskokous

Ennen kokousta n. klo 10:00-12:00 kuultiin Ex Libris Groupin puheenvuoro, jonka piti Marc Daubach (Corporate Vice President, General Manager Europe).

Aika: 28.3.2007 klo 13:05-15:08

Paikka: Helsinki, Yliopistokatu 1, Kansalliskirjasto, Fabianian auditorio

Läsnä: Osallistujalista liitteenä

1. Kokouksen avaus

Konsortion puheenjohtaja Ari Muhonen avasi kokouksen.

2. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Kokouskutsu ja asialista olivat tulleet ajoissa. Läsnä oli 25 konsortion jäsenen edustus (liitteenä osallistujalista). Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

3. Kokouksen puheenjohtajan valinta

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Ari Muhonen.

4. Asialistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Asialistalle lisättiin SSL-varmenteisiin liittyvä asia. Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

5. Voyager-tilanne

Viime vuonna Linnea-kirjastoja pahasti hiertänyt kirjastojärjestelmätilanne muuttui yllättäen marraskuussa, kun Elsevier ja Ex Libris ja ilmoittivat, että Elsevier myy Endeavorin Ex Libriksen omistavalle sijoitusyhtiölle Francisco Partnersille ja että Endeavor sulautetaan Ex Librikseen. Voyagerin kehittäminen jatkuu toistaiseksi ja sen kehittämisresursseja lisätään 4-4,5 henkilötyövuodella. Kovin perusteellisia ohjelmistomuutoksia ei tulla tekemään, mutta Ex Libriksen mukaan tavoite on tehdä elämä Voyagerin kanssa helpommaksi kirjastoille. Kansalliskirjasto on aloittanut neuvottelut suomalaisia kirjastoja eniten koskettavien virheiden ja puutteiden korjaamisesta. Endeavorin kanssa solmitut sopimukset ja ohjelmiston kehittämistä koskevat sitoumukset sekä maksuaikataulut ovat edelleen voimassa, vaikka yhteistyökumppanimme on vaihtunut.

Esitys:

Keskustellaan kirjastojärjestelmätilanteesta Marc Daubachin esityksen pohjalta.

Keskustelu:

Daubachin esitystä pidettiin yleisesti hyvänä ja kiinnostavana. Esitystä ei voitu vielä toistaiseksi saada verkossa jaettavaksi, sillä sen jakaminen on kielletty ennen sen esittämistä EndUser-kokouksessa Chicagossa. Mahdollisesti sama esitys saadaan Tampereelle Triangeli-päiville.

Annu Jauhiainen totesi, että tehostunut kehittäminen näkyy Voyagerin kohdalla jo nyt ja se tulee näkymään pian myös kirjastojen taloudessa, sillä korjauksiin sidottu 5 % hankintahinnasta tulee todennäköisesti maksettavaksi jo ennen kesälomia. Voyagerin versio 6.5 tulee Linnea-palvelujen testattavaksi huhtikuun aikana ja Ex Libriksen mukaan maksuihin sidotut jäljellä olevat korjaukset on toteutettu siihen.

Jauhiainen kertoi myös Daubachin kanssa samana aamuna käydystä neuvottelusta, jossa aiheena oli Linda-yhteisluettelon kehittäminen. Lindassa käytössä oleva Voyager UC -ohjelmisto on edelleen hyväksymättä siinä olevien ohjelmistovirheiden vuoksi. Vuosien saatossa on mukaan tullut myös uusia virheitä. Näistä on kuuden vuoden ajan yritetty neuvotella ja saada korjauksia, mutta Endeavor ei koskaan suhtautunut pyyntöihin vakavasti, sillä Voyagerin tätä toiminnallisuutta käyttää vain noin viisi konsortiota maailmassa, eikä Endeavorin henkilökunnalla ollut riittävästi osaamista UC:n suhteen. Järjestelmätoimittajan vaihtuminen avaa nyt kuitenkin uusia mahdollisuuksia. Neuvottelussa oli keskusteltu Voyager UC:n korvaamisesta Aleph-pohjaisella yhteisluettelolla, jolle on olemassa monta erilaista toteutusvaihtoehtoa: Central Catalogue, Union Catalogue ja yksi fyysinen tietokanta. Kahta ensimmäistä selvitetään tarkemmin. Niissä olisi mahdollista ottaa mukaan myös muita kuin Voyager-kirjastoja, joka edistäisi kansallisen yhteisluettelon ajatusta. Aleph-yhteisluettelo olisi mahdollista saada olemassa olevalla ohjelmistolisenssillä ja vain siirtoon liittyvästä työstä maksettaisiin. Eri mahdollisuuksia selvitetään ja niistä tiedotetaan jatkossa. Tavoitteena on paremmin toimiva yhteisluettelo.

Daubachin esityksessä kerrottiin Ex Libriksen strategiasta ja siitä millä keinoin se pyrkii ennen kolmannen sukupolven kirjastojärjestelmän toteuttamista (jonka arvioidaan tapahtuvan 3-4 vuoden aikana) parantamaan kirjastojen mahdollisuuksia käyttäjien palvelemisessa. Vastaus on Primo, "superkäyttöliittymä", jonka kautta voidaan käyttää niin kirjastojärjestelmää, digitaalisia arkistoaineistoja kuin kaikkia muitakin käyttäjille tärkeiksi katsottuja resursseja. Primon periaatteena on, että kaikki mahdollinen MARC- ja Dublin Core -muotoinen metadata haravoidaan ja indeksoidaan sen alle, ja jos haravointi ei ole mahdollista, ao. kohdetietokantojen haku toteutetaan metahakuna Nellin tyyliin. Primon julkistamisaikataulu kerrotaan huhtikuussa. Sitä on myyty jo 12 kpl lähinnä yhdysvaltalaisille kirjastoille. Pidettiin huojentavana ajatusta, että Primon avulla saisimme 3-4 vuotta lisäaikaa seuraavan kirjastojärjestelmän miettimiseen. Todettiin vielä, että pakkoliitossa emme nytkään Ex Libriksen kanssa ole, ja kun järjestelmää seuraavan kerran lähdetään vaihtamaan, kilpailutus on joka tapauksessa tehtävä. Esitettiin myös mielipide, että 3-4 vuodessa ehtii tapahtua niin paljon muiden toimijoiden tahoilla, että kirjastot eivät voi jäädä odottelemaan niin pitkäksi aikaa.

Keskusteltiin siitä, millainen kolmannen sukupolven järjestelmä voisi olla ja todettiin, että siitä ei oikeastaan ole vielä aavistustakaan. Puhuttiin Islannissa toteutetusta yhden tietokannan mallista, jossa maan kaikilla ja kaikenlaisilla yli 200 kirjastolla on yksi yhteinen fyysinen tietokanta (<http://www.gegnir.is>).

Muistutettiin siitä, että Ex Libriksen kansainvälisyys on toista luokkaa kuin Endeavorin. Puolet Ex Libriksen asiakkaista on Yhdysvaltain ulkopuolelta. Eri puolilla maailmaa olevilla toimistoilla on ohjelmiston kehittämisen

suhteen valtaa eri tavalla, kuin oli Endeavorin aikana ja siksi myöskään englanninkielen valta-asema ei ole enää yhtä vahva.

Kehittämisehdotusprosessi tulee jatkossa toimimaan Ex Libriksen käyttäjäryhmien kautta, joita ovat amerikkalaisten ELUNA ja kansainvälinen (eurooppalaisten) IGeLU. EndUser pidetään tänä keväänä viimeistä kertaa. Ex Libris ei ylläpidä samanlaisia esim. kansalliskirjastojen johtajista koostuvia neuvonantajaryhmiä kuin Endeavorilla oli, vaan eri kehittämistarpeiden yhteydessä voidaan koota yhteen asiayhteyteen sopivia henkilöitä. MetaLibin kehittämiseen tähtäävissä teknisissä työryhmissä on ollut mukana myös Kansalliskirjaston henkilökuntaa ja siellä kehittämisehdotukset ovat kokemusten mukaan edenneet hienosti.

6. Laitteistohanke

Laitteistohanke etenee suunnitelmien mukaan. Tarjouspyyntö laiteoimittajille on lähtenyt viikolla 11. Tarjoukset saadaan 52 päivän kuluttua tarjouspyynnön lähettamisestä eli huhtikuun lopulla. Sen jälkeen laitteistohankkeen projektiryhmä käy ne läpi ja laitteistohankkeen ohjausryhmä kokoontuu 15.5. (varalla 23.5.) tekemään oman päätöksensä. Sen jälkeen pitää mahdollisimman nopeasti saada Linnea2-konsortion päätös siitä, hankitaanko laitteistoprojektin ehdottama palvelin. Konsortioilta tarvitaan mandaatti Kansalliskirjaston toiminnalle, sillä käytännön syistä rakenteellisen kehittämisen varoista saatu raha tulee ensin Kansalliskirjaston nimiin samoin kuin uusi palvelin. Palvelimen omistus siirtyy hieman myöhemmin opetusministeriölle.

Esitys:

Laitteistohankkeen ohjausryhmän puheenjohtaja Esko Ala-Peijari esittelee hankkeen tämänhetkisen tilanteen. Linnea2-ohjausryhmä esittää, että Linnea2-yleiskokous antaisi laitteistohankkeen ehdottaman palvelimen hyväksymistä koskevan päätösvallan Linnea2-ohjausryhmälle.

Keskustelu:

Esko Ala-Peijari kävi esittelyssään läpi laitteistohankkeen taustat ja aikataulun, sekä hankkeeseen liittyviä riskejä. Tavoitteena on saada uusi laitteisto käyttöön syyslukukauden alussa, mutta viivytyksiä voi aiheutua mm. tarjouksien suuresta määrästä, valinnan jälkeisistä valituksista (epätodennäköisiä) tai palvelimen testauksissa löytyvistä vakavista ongelmista.

Todettiin, että laitteiston vaihto edellyttää monta erilaista päivitystä ennen kuin se voidaan tehdä. Näiden toimenpiteiden aikataulu löytyy Linnea2-sivuilta Voyager-projektien kohdalta. Tiukasta aikataulusta ei voida joustaa ja kirjastojen pitääkin ottaa se huomioon kesälomien ja aukioloaikojen suunnittelussa.

Vanhoista laitteista todettiin, että Sannilla ei ole enää jälleenmyyntiarvoa. Konsortion omistamista Sun 6120-levyjärjestelmistä voidaan sen sijaan saada rahaa. Konsortioiden vanhojen palvelimien kohdalla pidetään vaihtoehdot avoimena (antaminen vaihdossa tai myyminen välittäjän kautta erikseen) ja valitaan edullisin vaihtoehto. Ei ole vielä keskusteltu hoitaako mahdollisen myynnin CSC vai Kansalliskirjasto.

Alun perin Linnea-tietokantojen käytössä olevien domainien määrää piti uudella palvelimella vähentää viidestä kolmeen. Tämä todettiin hankalaksi, ja domainien määrä päätettiin pitää ennallaan. Lisäselvityksessä kävi kuitenkin ilmi, että Sannin nykyisten domainien kokoiset domainit olisivat uudella palvelimella haavoittuvia muun muassa siksi että niissä olisi vain kaksi CPU:ta. Siksi kolme 4 CPU:n domainia on yliopistokirjastoille uudella palvelimella paras ratkaisu (yhdistetään Sannin nykyiset domainit 1 ja 5,

sekä 3 ja 4). Yhdistämiset tehdään kesäkuun alkupuolella ja niistä aiheutuu käyttökatoja. Tarkempi aikataulu löytyy Linnea2-sivuilla.

Sannin nykyiset levyjärjestelmät vaihdetaan maaliskuussa Hitachin järeään USP 100 -järjestelmään. Tämä CSC:n vuodenvaihteessa hankkima levyjärjestelmä on mitoitettu levytilan ja levyI/O:n osalta erityisesti kirjastojen sovellusten tarpeita ajatellen, eikä järjestelmällä ole toistaiseksi muita käyttäjiä.

Linnea-kirjastojen Voyager-domaineihin tulee 30 % lisätehoa verrattuna nykytilaan, ja myöhemmin kapasiteetti voidaan nostaa vielä kaksinkertaiseksi. Uuteen palvelimeen tulee kuusi domainia, mutta niiden määrää voidaan lisätä kymmeneen. Uuden palvelimen odotettavissa oleva toiminta-aika on 5-7 vuotta.

Juha Hakala esitteli tässä kohdassa myös aluksi asialistalle lisätyn SSL-varmenteisiin liittyvän asian. Voyagerin web-käyttöliittymässä on ollut käytössä salaus henkilötietojen liikuttelun vuoksi. Tätä varten Alteon-kytkimeen on integroitu SSL-kiihdyttimet, joissa tarvitaan SSL-varmenne. Nyt käytössä olevien varmenteiden käyttöikä on päättymässä ja sitä on jatkettava. Todennäköistä on, että niitä tarvitaan monta vuotta. Hinnat oli saatu 2, 3 ja 4 vuodeksi, joista neljä vuotta on suhteellisesti halvin. Ehdotettiin varmenteiden hankkimista neljäksi vuodeksi. Kustannus jaetaan normaalin kustannustenjakomallin mukaan ja kerätään kirjastoilta, koska konsortioilla ei ole tällä hetkellä niin paljon varoja.

Päätökset:

- Annettiin Linnea2-ohjausryhmälle valtuudet hyväksyä tai hylätä laitteistohankkeen ohjausryhmän ehdotus hankittavasta palvelimesta.
- Annettiin CSC:lle ja Kansalliskirjastolle valtuudet myydä Sannin vanhat levyt kun ne vapautuvat.
- Hankitaan SSL-varmenne neljäksi vuodeksi ja rahat kerätään kirjastoilta.

7. Raportti järjestelmän toiminnasta ja kustannusten jakautumisesta vuonna 2006 (liite 1 ja liite 2)

Esitys:

Käsittellään Kansalliskirjaston laatima raportti Linnea2-järjestelmän toiminnasta ja kustannusten jakautumisesta vuonna 2006.

Keskustelu:

Liitteen 2 yhteenlasketut kustannukset jaettiin osanottajille kokouksessa.

Tiedusteltiin, onko kustannustenjaon perustana olevien nide- ja htv-lukujen tarkistaminen joka vuosi tarpeen ja voitaisiinko harkita siirtymistä kolmen vuoden sykliin. Koska rakenteellisen kehittämisen hankkeet voivat muuttaa lukuja suurestikin, haluttiin että sellaisissa tapauksissa lukuja voisi tarkistaa.

Päätökset:

- Hyväksyttiin raportti järjestelmän toiminnasta ja kustannusten jakautumisesta vuonna 2006.
- Vuoden 2007 kustannustenjaon perustana olleet luvut ovat käytössä vuoteen 2008, mutta niitä voidaan tarkistaa, jos sinä aikana tapahtuu suuria muutoksia. Vuoden 2009 kustannustenjakoa varten luvut tarkistetaan.

8. Konsortion varat ja budjetti 2007 (liite 3)

Esitys:

Hyväksytään raportti vuoden 2006 tuloista ja menoista sekä vuoden 2007

budjetti.

Keskustelu:

Annun Jauhiainen kertoi, että tähän asti tuloista on mennyt yleiskustannuksiin 5 %, mutta nykyisten sääntöjen mukaan niitä pitäisi jatkossa mennä 15 % (5 % HY:n rehtorille ja 10 % laitokselle eli Kansalliskirjastolle). HY:n kvestorille on tehty anomus, että tästä voitaisiin joustaa ja voisimme pysyä 5 %:ssa, mutta jos se ei onnistu, konsortion rahaliikenteelle pitää löytää uusi reitti.

Päätös:

Hyväksyttiin raportti vuoden 2006 tuloista ja menoista sekä vuoden 2007 budjetti.

9. Ohjausryhmän toimintakertomus (liite 4)

Esitys:

Käsitellään ohjausryhmän raportti kauden 1.4.2006-31.3.2007 toiminnasta.

Päätös:

Hyväksyttiin ohjausryhmän raportti kauden 1.4.2006-31.3.2007 toiminnasta.

10. Ohjausryhmän kokoonpano 2007-2009

Esitys:

Valitaan Linnea2-konsortion ohjausryhmä kaudelle 2007-2009.

Keskustelu:

Linnea2-ohjausryhmä oli valtuuttanut Ari Muhosen ja Annun Jauhiaisen toimimaan "vaalivaliokuntana" ja tekemään esityksen ohjausryhmän kokoonpanosta kaudelle 2007-2009. Ohjausryhmä koostuu viidestä yleiskokousjäsenestä ja IT-johtajien edustajasta sekä Kansalliskirjaston edustajasta. Ehdotettiin, että nykyisistä jäsenistä Helena Hämynen, Ari Muhonen ja Kaisa Sinikara jatkavat. Anja Ukkola ja Irmeli Koskimies ovat ilmoittaneet jäävänsä pois. Uusiksi jäseniksi ehdotettiin Vuokko Palosta ja Esko Ala-Peijaria. IT-johtajat olivat valinneet keskuudestaan jatkajaksi Kuno Öhrmanin. Kansalliskirjaston edustajana jatkaa Kristiina Hormia-Poutanen.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

11. Konsortion toimintasuunnitelma vuodelle 2007 (liite 5)

Esitys:

Käsitellään vuoden 2007 toimintasuunnitelma ja keskustellaan konsortion tulevaisuudesta.

Keskustelu:

Laitteistohanketta koskevaan kohtaan toivottiin lisättäväksi rahoituskuvio.

Konsortion tulevaisuuden miettiminen on erittäin tärkeä teema tänä vuonna. Kannatettiin lämpimästi erilaisten ryhmien vähentämistä. Kansalliskirjaston nyt valmisteilla olevaan tietohallintostrategiaan sisällytetään pohdintaa myös ohjelmistojen ja laitteistojen hallinnollisesta organisoimisesta.

Päätös:

Hyväksyttiin vuoden 2007 toimintasuunnitelma.

12. Tiedotusasioita

12.1 WorldCat ja Linda

Linnea2-ohjausryhmä antoi aiemmin keväällä Kansalliskirjastolle valtuudet jatkaa WorldCat ja Linda -yhteistyön selvittelyä, mutta koska Lindan saaminen vapaaseen kansalaiskäyttöön ei ole edennyt, selvitystyö on toistaiseksi pysäytetty.

12.2 Kansalliskirjaston tietohallintostrategia

Strategian valmistelu on käynnistynyt ja etenee.

12.3 Ammattikorkeakoulukirjastot ja Linda

Ammattikorkeakoulukirjastoille on toimitettu ehdotus Lindaan liittymisen kustannuksista.

12.4 Kaukopalveluohjelmistohanke

Kaukopalveluohjelmistohanke etenee hitaasti mutta varmasti.

12.5 Tulevat Voyager-kokoukset

- 26.-28.4.2007 EndUser Chicagossa, Yhdysvalloissa.
 - 13.-16.5.2007 Ex Libris Systems Seminar Potsdamissa, Saksassa.
 - 22.-24.5.2007 Triangeli-päivät Tampereella (1. päivä Voyager, 2. päivä yhteinen Triangeli-päivä, 3. päivä SFX/MetaLib).
 - 3.-5.9.2007 IGeLU Brnossa, Tsekin tasavallassa.
- Suomessa, Espoossa 6.-8.6.2007 pidettäväksi suunniteltu European EndUser jouduttiin perumaan, koska Ex Libris ei pysty tukemaan näin monia kokouksia ja vaikutti siltä, että myös osallistujat olisivat jääneet vähiin, koska heidänkin on pakko priorisoida.

12.6 Linnea2-sivujen salasana vaihtuu 1.4. ja siitä tiedotetaan kirjastoille eri yhteyksissä.

13. Muut asiat

Kaisa Sinikara mainitsi opetusministeriössä valmisteilla olevista julkaisurekisterien periaatteista ja lupasi lähettää konsortiolle lisätietoja asiasta.

14. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:08.

Ari Muhonen
puheenjohtaja

Nanna Jokinen
sihteeri

